

اسماء الحسنی

شناخت صفات جمال و جلال آفریدگار جهان

از قرآن کریم

جلد سوم

سلسله درس های تفسیر موضوعی قرآن کریم

سید محمد رضا یاسینی

به کوشش قاسمی نیکو

سرشناسه	: یاسینی، سید محمد رضا، ۱۳۱۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: اسماء الحسنی: شناخت صفات جمال و جلال آفریدگار جهان از قرآن کریم / محمد رضا یاسینی؛ به کوشش قاسمی نیکو.
مشخصات نشر	: تهران: سنا، ۱۳۸۹ -
مشخصات ظاهری	: ج.
فروست	: سلسله درس‌های تفسیر موضوعی قرآن کریم.
شابک	: ج ۱: ۱- ۵۷۳۹-۰۹-۱-۶۰۰-۹۷۸ ج ۲: ۱- ۸۲۷۱-۸۲-۱-۹۷۸؛ ج ۳: ۳- ۳۴-۳۳-۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: ج ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۰).
یادداشت	: ج ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۲) (فیبا).
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: شناخت صفات جمال و جلال آفریدگار جهان از قرآن کریم.
موضوع	: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: خدا -- نامها
موضوع	: خدا -- صفات
شناسه افزوده	: قاسمی نیکو، سکینه، ۱۳۴۲ -، گردآورنده
رده‌بندی کنگره	: ۵۷۳۹ الف ۲ ی / ۹ / ۲۱۹ BP
رده‌بندی دیوبندی	: ۲۹۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۷۸۵۲۱

اسماء الحسنی (جلد سوم)

(شناخت صفات جمال و جلال آفریدگار جهان از قرآن کریم)

سلسله درس‌های تفسیر موضوعی قرآن کریم

مؤلف: سید محمد رضا یاسینی

به کوشش: سکینه قاسمی نیکو

ناشر: انتشارات سنا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

تیراژ: ۱۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۳-۳۴-۵۷۳۹-۰۵-۱-۹۷۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان ستارخان، مسجد حضرت ابوالفضل (ع)، کتابخانه مسجد

تلفن: ۶۶۵۶۵۳۰۰

۲- تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان ۱۲ فروردین، ابتدای خیابان شهید

وحید نظری شرقی، پلاک ۱۰۰، طبقه ۲- تلفن: ۶۶۴۱۹۵۹۵-۶۶۴۱۹۳۳۷-نمابر:

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه.....	۱۵.....

فصل اول: نام مقدس مخرج

معنای نام مقدس مخرج.....	۱۹.....
آیاتی که در آنها نام مقدس مخرج آمده است.....	۲۷.....
وَ إِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا.....	۲۷.....
إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى.....	۳۵.....
يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمُ.....	۴۴.....

فصل دوم: نام مقدس ذوالفضل

معنای فضل.....	۷۵.....
فضل خداوند.....	۷۹.....
عوامل بهره‌مندی از فضل الهی.....	۷۹.....
آیاتی که نام مقدس ذوالفضل در آنها آمده است.....	۹۶.....
مَا يَوْدُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ.....	۹۶.....
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ.....	۹۹.....
فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُودُ.....	۱۰۷.....
يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ.....	۱۲۷.....
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِ تَشْكُرُوا.....	۱۳۲.....

- ۱۴۵.....يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا.....
 ۱۵۷.....سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ.....
 ۱۷۶.....إِنَّمَا يَعْلَمُ أَهْلُ الْكِتَابِ إِلَّا يَقْدِرُونَ.....

فصل سوم: نام‌های مقدس شاکر و شکور

- ۱۹۷.....معنای شکر.....
 ۱۹۸.....معنای نام‌های مقدس شاکر و شکور.....
 ۲۰۰.....آیاتی که در آنها نام مقدس شاکر آمده است.....
 ۲۰۰.....إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ.....
 ۲۰۹.....مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ.....
 ۲۱۱.....آیاتی که در آنها نام مقدس شکور آمده است.....
 ۲۱۱.....لِيُوقِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ.....
 ۲۱۴.....وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ.....
 ۲۲۳.....ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ.....
 ۲۳۰.....شکرگزاری و سپاس از دیدگاه قرآن و روایات.....
 ۲۳۴.....مراحل شکر.....
 ۲۳۷.....ادای حق شکر پروردگار.....

فصل چهارم: نام‌های مقدس شدیدالعذاب، شدیدالعقاب، شدیدالمحال و شدیدالقوی

۲۴۳.....	معنای کلمه‌ی شدید.....
۲۴۴.....	آیه‌ای که در آن نام مقدس شدیدالعذاب آمده است.....
۲۴۴.....	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ.....
۲۷۷.....	آیاتی که در آنها نام مقدس شدیدالعقاب آمده است.....
۲۷۷.....	وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ.....
۲۷۸.....	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ.....
۲۸۳.....	وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ.....
۲۸۴.....	غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ.....
۲۹۳.....	مَا آفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ.....
۲۹۶.....	آیه‌ای که در آن نام مقدس شدیدالمحال آمده است.....
۲۹۶.....	وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ.....
۳۰۶.....	آیه‌ای که در آن نام مقدس شدیدالقوی آمده است.....
۳۰۶.....	عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى.....

فصل پنجم: نام‌های مقدس غافر، غفور و غفار

۳۲۱.....	معنای نام‌های مقدس غافر، غفور و غفار.....
۳۲۶.....	در رسیدن به مغفرت الهی سرعت و سبقت بگیرد.....
۳۳۲.....	چه کسی جز خداوند گناهان را می‌آمرزد.....
۳۳۶.....	اعمالی که سبب می‌گردد انسان مشمول مغفرت خداوند قرار گیرد.....

- آیاتی که در آنها نام مقدس غافر آمده است..... ۳۴۴
- غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ..... ۳۴۴
- وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا..... ۳۴۵
- آیاتی که در آنها نام مقدس غفور آمده است..... ۳۴۸
- وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ..... ۳۴۸
- إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ..... ۳۵۲
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْبُوا الصَّلَاةَ..... ۳۵۵
- وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَبِذْ..... ۳۵۸
- وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا..... ۳۶۱
- قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي..... ۳۶۴
- نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ..... ۳۶۹
- رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنَّ..... ۳۷۲
- وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ..... ۳۷۶
- إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا..... ۳۷۹
- قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ..... ۳۸۲
- عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ..... ۳۹۳
- آیاتی که نام مقدس غفار در آنها آمده است..... ۳۹۵
- وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ..... ۳۹۵
- رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا..... ۳۹۸
- خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ..... ۴۰۱

فصل ششم: نام های مقدس سریع الحساب، سریع العقاب و اسرع الحاسیین

- معنای کلمه‌ی سریع ۴۰۷
- آیاتی که در آنها نام مقدس سریع الحساب آمده است ۴۱۰
- أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ ۴۱۰
- إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا ۴۲۸
- لَيَجْزِي اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ ۴۴۲
- آیاتی که در آنها نام مقدس سریع العقاب آمده ۴۴۴
- وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ ۴۴۴
- وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى ۴۷۱
- آیه‌ای که در آن نام مقدس اسرع الحاسیین آمده است ۴۸۱
- ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ ۴۸۱

فصل هفتم: نام مقدس حلیم

- معنای نام مقدس حلیم ۴۸۷
- تفاوت حلم و عفو ۴۹۱
- آیاتی که در آنها نام مقدس حلیم آمده است ۴۹۲
- لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ ۴۹۲
- قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ ۴۹۵
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا ۵۱۱
- تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ ۵۲۱

- ۵۲۶.....لِيَدْخِلْنَهُمْ مُدْخَلَ رِضْوَانِهِ إِنَّ
- ۵۲۸.....إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
- ۵۳۶.....اهمیت حلم و بردباری
- ۵۳۹.....آثار صفت حلم در انسان

پیوست: آدرس آیات اسماء الحسنی

- ۵۵۷.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس مخرج آمده است
- ۵۵۷.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس ذوالفضل آمده است
- ۵۵۸.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس شاکر آمده است
- ۵۵۸.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس شکور آمده است
- ۵۵۸.....آدرس آیه‌ای از قرآن کریم که در آن نام مقدس شدیدالعذاب آمده است
- ۵۵۸.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس شدیدالعقاب آمده است
- ۵۵۹.....آدرس آیه‌ای از قرآن کریم که در آن نام مقدس شدیدالمحال آمده است
- ۵۵۹.....آدرس آیه‌ای از قرآن کریم که در آن نام مقدس شدیدالقوی آمده است
- ۵۵۹.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس غافر آمده است
- ۵۵۹.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس غفور آمده است
- ۵۶۱.....آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس غفار آمده است
-آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس سریع الحساب
- ۵۶۱.....آمده است
-آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس سریع العقاب
- ۵۶۱.....آمده است
-آدرس آیه‌ای از قرآن کریم که در آن نام مقدس اسرع الحاسبین

آمده است..... ۵۶۱

آدرس آیاتی از قرآن کریم که در آنها نام مقدس حلیم

آمده است..... ۵۶۲

فهرست منابع..... ۵۶۳

www.ketab.ir

مقدمه

تردیدی نیست که هستی، هستی بخشی دارد؛ اما آیا انسان با درک و عقل محدود خود می تواند هستی بخش را توصیف کند؟ آیا صفات او برای انسان قابل فهم و درک است؟

گر کسی وصف او ز من پرسد
بی دل از بی نشان چه گوید باز^۱

امام هادی علیه السلام می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ لَا يُوصَفُ إِلَّا بِمَا وَصِفَ بِهِ نَفْسُهُ وَ إِنَّا
يُوصَفُ الَّذِي تَعَجُّزُ الْخَوَاسُ أَنْ تُدْرِكَهُ وَ الْأَوْهَامُ أَنْ تُثَالَّةَ وَ الْخَطَرَاتُ أَنْ تُجِدَهُ وَ
الْأَبْصَارُ عَنْ الْإِحَاطَةِ بِهِ».

« مسلماً ذات اقدس الله توصیف نمی شود؛ مگر به آنچه که خودش، خودش را به آن وصف کرده است. چطور ممکن است توصیف بشود؛ در صورتی که حواس انسان از درک او عاجز است. آن چیزهایی که به ذهن و فکر انسان خطور می کند،

^۱. سعدی.

^۲. توحید صدوق؛ ص ۶۱؛ اصول کافی؛ ج ۱، ص ۱۳۸.

نمی‌تواند ذات الهی را دریافت و وصف نماید. چشم ظاهر و چشم باطن انسان نمی‌توانند به او احاطه داشته باشند.»

چطور ممکن است انسان بتواند ذات اقدس الهی را توصیف کند؛ در صورتی که حواس انسان از درک او عاجز است. منظور از حواس، حواس ظاهری و باطنی انسان است.

انسان پنج حس ظاهری دارد. یکی از حواس ظاهری انسان، حس بینایی است. آیا انسان با چشم خود می‌تواند ذات اقدس الهی را ببیند؟ آیا انسان با دیگر حواس خود می‌تواند آفریننده‌ی خود را درک کند؟ قطعاً نمی‌تواند؛ زیرا حواس انسان مانند خود او محدود است و از درک ذات نامحدود و نامتناهی عاجز است. آیا انسان با حواس باطنی، وهم، خیال، ذهن و حتی با عقل خود می‌تواند خداوند را درک کند؟ دایره‌ی حواس باطنی انسان و عقل و درک او نیز محدود است. انسان با عقل خود می‌تواند دریابد که این هستی، هستی‌بخش و جهان حادث، محدثی دارد؛ اما نمی‌تواند درک کند که این هستی‌بخش و محدث چه خصوصیات و صفاتی دارد.

قدرت وهم و خیال انسان بسیار زیاد است. انسان خیلی از چیزها را می‌تواند با قدرت وهم و خیال خود تصور کند. به عنوان مثال انسان می‌تواند موجودی را که دارای یک میلیون سر، دو میلیون چشم، دو میلیون گوس، در میانون دهان و چهار میلیون دست و پا است، تصور نماید. چنین موجودی در عالم واقعیت وجود ندارد؛ ولی وهم و خیال انسان می‌تواند آن را تصور کند. اما وهم و خیال انسان نمی‌تواند ذات اقدس الهی را تصور کند؛ زیرا چیزی را که به عنوان خداوند در ذهن خود تصور می‌کند، مخلوق ذهن و وهم اوست و خدا نیست.

هر چه که در ذهن و وهم انسان جای گیرد، مخلوق ذهن و وهم انسان است و هر چه مخلوق ذهن و وهم انسان باشد، نمی‌تواند آفریننده و خالق او باشد. تنها راه شناخت الله این است که او را همانگونه که خود به ما شناسانده است، بشناسیم.

مسلمانان باید به خود بیالند و افتخار کنند که دارای کتابی هستند که آفریننده‌ی جهان در آن خودش را به انسان می‌شناساند و صفات خود را توصیف می‌فرماید. یکی از بزرگ‌ترین موهبت‌های الهی نسبت به انسان نزول قرآن کریم است؛ همان‌طور که خداوند در باره‌ی قرآن کریم می‌فرماید: **إِنَّهَا لَإِحْدَى الْكُبَرِ**. «آن یکی از سترگ‌هاست».

مسلماً قرآن کریم یکی از بزرگ‌ترین آیات و نشانه‌های ذات اقدس احدیت است. از جمله نشانه‌های ذات اقدس احدیت که در قرآن کریم وجود دارد، آیاتی است که در آنها از اسماء الحسنی نام برده شده و نشانه‌های آن بی‌نشان را برای ما توصیف و صفات او را به ما معرفی فرموده است.

با لطف و عنایت الهی در جلد سوم کتاب اسماء الحسنی پانزده نام (مخرج، ذوالفضل، شاکر، شکور، شدیدالعذاب، شدیدالعقاب، شدیدالمحال، شدیدالقوی، غافر، غفور، غفار، سریع الحساب، سریع العقاب، اسرع الحاسبین، خلیم) از نام‌های مقدس خداوند تفسیر شده است. امید است که ان‌شاءالله برای خوانندگان کتاب در جهت شناخت صفات ذات اقدس الهی مفید واقع گردد.